

Lezen

Boeken of berichten?

“Eehm, mijn batterij heeft nog maar 17 procent”, zegt Merel van den Berg (18 jaar, HAN Nijmegen) enigszins bezorgd als ze binnenstapt bij haar vriendin Noortje Gradussen (18 jaar, ROC Nijmegen). De meiden komen net van voetbaltraining. En aan de keukentafel in Winssen checken ze meteen even wat er is gebeurd terwijl zij op het veld stonden. Via app’jes, snap’jes en instagram posts blijven ze op de hoogte.

Mette Ferwerda en Sofie Gradussen (beiden 16 jaar, Mondial College) zitten in hetzelfde voetbalteam en hebben bovendien een streak van 551 dagen. Een streak? Sofie: “Ja, dat zie je aan dat vlammetje, we hebben elkaar 551 dagen iedere dag een snap gestuurd.” “Dat is dus verslaafd”, merkt haar zus Noortje droogjes op. Verslaafd is misschien een groot woord, maar als de keuze is een week niet voetballen of een week zonder social media is die voor Sofie snel gemaakt: “Dan geen voetbal!” Nora Arendse (14 jaar, Pax Christi College), ook fanatiek voetbalster, twijfelt iets langer maar kiest uiteindelijk toch ook voor een week zonder voetbal.

SNAPPEN EN APPEN

De keuze tussen krant, boek of social media is ook niet moeilijk. De Maas en Waalse dames sluiten perfect aan bij het recente onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau: jongeren lezen minder, en in verhouding tot andere leeftijdsgroepen vaker van scherm (zie kader). Mette: “Vroeger las ik regelmatig boeken. Nu veel minder, alleen nog op vakantie.” Waarom deze manier van tijdsbesteding zo gedaald is? Sofie heeft wel een idee: “We hebben gewoon ander entertainment. Ik vraag me wel eens af wat ik vroeger eigenlijk deed als ik niks te doen had.”

BEELDCULTUUR

Tieners zijn kampioen social media. Van Snapchat tot Instagram en Facebook. Al gaat Snapchat hier in Maas en Waal toch duidelijk op kop. Merel: “Met Snap maak je een foto die een aantal seconden zichtbaar is, zo geef je mensen een kijkje in wat je aan het doen bent.” Letterlijk, want bij deze vorm van berichtjes sturen gaat het niet zozeer om de tekst, maar vooral om het beeld. Nora: “Een selfie in de stad, op de foto met een ijsje, dat soort dingen.” Ook wanneer je reageert op berichten van anderen is beeld belangrijk. “Je gebruikt smileys, want alleen ‘ja’ of ‘nee’ antwoorden komt bot over”, zegt Noortje.

LEZEN VAN HET SCHERMPJE IN JE BROEKGAK

Dat de meiden vaker een telefoon in de hand hebben dan een boek, betekent niet dat ze geen woord meer lezen. Nora leest zelfs heel graag: “Ongeveer vijf boeken per maand. Ik mag per dag maar twee uur op mijn telefoon dus dan heb ik nog wel tijd om te lezen.” Sofie leest niet veel boeken, maar wel van haar telefoon: “NOSkort op Instagram bijvoorbeeld.” Korte nieuwsteksten in social-media-style. Handig, want de telefoon zit altijd in je broekzak. En zo mengen mini-reportages over de gemeenteraadsverkiezingen of politieke verhoudingen met Rusland zich moeiteloos met foto’s van vrienden die even laten zien wat ze vanavond gegeten hebben. En al zijn het dan geen dikke pillen op papier, van het scherm lezen jongeren stiekem toch nog heel wat.

Minder lezen - meer scherm

Jongeren zijn de afgelopen tien jaar minder gaan lezen zo blijkt uit een recent rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau. Van de groep tieners (13 tot 19 jarigen) las in 2006 nog 65 procent, in 2016 was dit nog maar 40 procent. Tijdsdruk maakt dat jongeren minder lezen maar verklaart nog altijd niet waarom jongeren in verhouding tot ouderen zoveel minder lezen. Ondanks een groot digitaal leesaanbod lezen Nederlanders nog steeds het meest op papier. ‘Schermlezen’ is het meest populair onder jongeren en wordt vaak gecombineerd met ander mediagebruik: 45% van de tijd dat mensen van scherm lezen, gebruiken ze gelijktijdig ook andere media.

